

Извјештај о додатној екстерној евалуацији за:

Високу школу за услужни бизнис Соколац-Источно Сарајево, СП Економија и пословање

АВОРС број: 01/1.3.50-10-2-2/19, 24.3.2022.

Датум посјете: 27.12.2021.

Локација: Соколац

Комисија за екстерну евалуацију:

- Проф. др Марко Ђого, представник академске заједнице у БиХ, предсједник,
- Проф. др Милица Костић-Станковић, међународни стручњак, члан,
- Мр Сања Хајдуков, представник привреде и праксе, члан и
- Мр Озрен Тришић, представник студената, члан.

Координатор:

Татјана Радаковић, ма

Критеријуми евалуације: Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area - European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2015), Критеријуми за акредитацију високошколских установа у Републици Српској и БиХ, Критеријуми за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у Републици Српској и БиХ, Правилник о акредитацији високошколских установа и студијских програма Републике Српске.

1.0 Апликација

1.1 Подаци о високошколској установи

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Висока школа за услужни бизнис Источно Сарајево – Соколац
Интернет адреса	www.vub.edu.ba
Назив, број и датум акта о оснивању	Одлука о оснивању, јун 2007. година Окружни привредни суд Источно Сарајево, број рјешења: 061-0-РЕГ-11-000 551 од 12.12.2011. године
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	ЈИБ: 4402690290001
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	11025013
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Проф. др Зоран Милошевић, Пале Проф. др Биљана Бјелица, Соколац МСц Огњен Бакмаз, Соколац
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Одлука бр. 145/16 од 19.06.2016. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	а. Дозвола бр. 07.2-9629/07 од 27.12.2007. б. Дозвола бр. 07.023/602-1351/09 од 25.02.2009. с. Дозвола бр. 07.023/602-8211/09 од 22.12.2009.
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	-
Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица	-
Контакт особа (за посјету)	Огњен Бакмаз
Број телефона	065/992-290 057/401-410

1.2 Подаци о захтјеву

Студијски програм који је високошколска установа пријавила у сврху акредитације, а који је био предмет додатног вањског вредновања је:

Студијски програм пријављен за акредитацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Економија и пословање	Први циклус	Дипломирани економиста – смјер предузетничка економија – 240 ЕЦТС

Висока школа за услужни бизнис Источно Сарајево-Соколац је дана 7.10.2021. поднијела Агенцији Извјештај о испуњености препорука Комисије домаћих и међународних стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији високошколских установа и студијских програма.

2.0 Додатни обим оцјењивања на основу Писма очекивања

2.1 Претходне активности

На основу писма очекивања број 01/1.3.50-10-4/19. од 7.4.2021. године, Високој школи за услужни бизнис Соколац-Источно Сарајево је дат рок од годину дана да унаприједи стање студијског програма Економија и пословање, а с обзиром на најниже оцијењене критеријуме из Извјештаја о екстерној евалуацији студијског програма број: 01/1.3.50-10-2-1/19 од 22.2.2021. На основу напријед наведених критеријума, високошколска установа је заједно са Агенцијом за високо образовање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) усагласила План мјера за реализацију препорука Комисије стручњака за студијски програм који је потписан 16.6.2021. године. Висока школа је 7.10.2021. године доставила Агенцији Извјештај о испуњености препорука комисије домаћих и међународних стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији високошколских установа и студијских програма за студијски програм (у даљем тексту: Извјештај о испуњености препорука за студијски програм). Извјештај о испуњености препорука за студијски програм, заједно са свим доказима о испуњености препорука, је достављен електронски свим члановима Комисије стручњака. Сви чланови Комисије стручњака су преузели уговорну обавезу да проуче пристигли извјештај и пратећу документацију. Чланови Комисије су заједнички утврдили методологију додатног оцјењивања, у складу са Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма.

2.2 Посјета високошколској установи

Дана 27.12.2021. проф. др Марко Ђого, предсједник Комисије, мр Озрен Тришић, члан и Татјана Радаковић, ма, координатор из Агенције за високо образовање Републике Српске су посјетили установу, док су се чланице Комисије проф. др Милица Костић-Станковић и мр Сања Хајдуков укључиле помоћу апликације Zoom. У име установе Комисију су дочекали и са њом разговарали: др Огњен Бакмаз, директор, проф. Др Ацо Бобић, предсједник Сената, проф. Биљана Бјелица, шеф Катедре и Мирјана Бакмаз, секретар ВУБ-а.

На уводном састанку је објашњена методологија надзорне посјете након чега је започео разговор о предузетим активностима на унапређењу студијског програма Економија и пословање. Током разговора су предочени докази који поткрепљују претходно достављену документацију, а

представници руководства и наставног особља су појаснили активности које су наведене у Извјештају о испуњености препорука за студијски програм.

Предсједник Комисије је разговоре водио у име чланова Комисије а на основу питања и сугестија проистеклих из анализе документације достављене од стране Високе школе, односно Извјештаја о реализованим мјерама.

3.0 Мишљење о исходу екстерне евалуације

Комисија је извршила додатну провјеру испуњености критеријума за акредитацију студијског програма Економија и пословање на основу Извјештаја о екстерној евалуацији за студијски програм број: 01/1.3.50-10-2-1/19 од 22.2.2022. као и на основу писма очекивања Агенције за високо образовање Републике Српске број 01/1.3.50-10-4/19. од 7.4.2021. године.

2. Креирање и усвајање студијских програма (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6)

2.1 Високошколска установа има успостављене процедуре за креирање и усвајање студијских програма који укључују студенте и све заинтересоване стране

2.2. Студијски програми су усклађени са научним и образовним стандардима и достигнућима одређене научне/умјетничке области, захтјевима сродних научних области у циљу стицања мултидисциплинарних знања, захтјевима тржишта рада и међународних реформских процеса

2.3 Циљеви студијског програма и исходи учења су јасно дефинисани и подударни са садржајем студијских програма и нивоом циклуса студија и у складу су са стратегијом установе. Циљеви студијског програма и исходи учења су упоредиви са истим и/или сличним програмима на високошколским установама у БиХ и иностранству.

2.4 Исходи учења су утврђени и наведени на сваком нивоу студијског програма, те су повезани са стандардима квалификација, Квалификационим оквиром у БиХ и Оквиром квалификација Европског простора високог образовања (QF-EHEA)

2.5 Наставни план и програм садржи минимално: преглед обавезних и изборних предмета, оквирни садржај наставне материје за сваки од предмета (подијељену према броју седмица/наставних јединица у склопу једног семестра), оптерећење студента по предмету, бодовну вриједност сваког предмета исказану у складу са ECTS-ом, начине провјере и вредновања континуираног стицања знања студента, бодовну ECTS вриједност завршног рада на I и II циклуса студија, у зависности од статуса установе, методе обезбјеђења квалитета, листе обавезне и допунске литературе за сваки поједини предмет, обавезне и специфичне опрему за извођење програма/предмета према захтјевима научне/умјетничке области.

2.6 Високошколска установа обезбјеђује: интердисциплинарност/мултидисциплинарност плана и програма, интернационализацију наставног плана и програма, интеракцију са професионалном праксом, реализацију практичне наставе и активно учешће студената у научном/умјетничком истраживању у оквиру студијског програм

Препоруке из Извјештаја о екстерној евалуацији студијског програма:

- На СП Економија и пословање хитно приступити измјенама НПП и увести Микроекономију и Макроекономију као обавезне предмете.
- Студентску праксу учинити обавезном о току студирања, те уврстити у НПП.

Реализација:

- Установа је поступила по препоруци Комисије, те је су у НПП СП „Економија и пословање“ уведени као обавезни предмети Микроекономија и Макроекономија.

- Установа је поступила по препоруци Комисије, те је студентска пракса учињена обавезном током студирања, тј. уврштена је у НПП.
- Установа је поступила по препоруци Комисије, те су на бројним предметима промјењени силабуси и њих унесени савременији и познатији уџбеници као основна литература.

Препоруке за унапређење:

Помно пратити измјене НПП студијског програма Економија и пословање. На овом студијском програму не би смјело доћи до нове промјене којом би из овог програма били избачени предмети Миркоекономија и Макроекономија, уврштени на препоруку Комисије.

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:

III

4. Упис студената, њихово напредовање кроз студије, признавање и сертификација
Захтјеви ESG стандарда 1.4 и РС/БиХ критеријума Т.4.1, Т.4.2, Т.4.3

4.1 Упис студената на студијски програм било којег циклуса врши се на основу законских одредница, јасних и транспарентних критеријума који укључују провјере знања, склоности и способности кандидата и успјех у претходном школовању, а у складу са анализираним друштвеним потребама и обезбијеђеним ресурсима за извођење програма. Конкурс за упис се јавно објављује на веб страници установе и у медијима.

4.2 Процедуре за признавање високообразовних квалификација, периода студија и претходног учења, а што подразумијева и признавање неформалног и информалног учења су успостављене. Процедуре за признавање су у складу са Лисабонском конвенцијом о признавању.

4.3 Дипломираним студентима се додјељује документ који појашњава стечену квалификацију, укључујући остварене исходе учења, те контекст, ниво, садржај и статус студија који су похађали и успјешно завршили.

Препоруке из Извјештаја о екстерној евалуацији студијског програма:

- Кроз постизање веће еквиваленције НПП са референтнијим високошколским институцијама из региона, омогућити лакши упис/наставак студија на већем броју факултета/високих школа.

Реализација:

- Установа је поступила по препоруци Комисије, те се регистровала у Erasmus + мрежу БиХ (добили идентификациони број), те је аплицирала за Inter-institutional agreement Key Action 1 Learning mobility for higher education students and staff between EU Member States and third countries.
- Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да је значајно проширила број високошколских институција са којим сарађује. Конкретно потписан је споразум о сарадњи са Ascenda School of Management (ASM), Vancouver, British Columbia, Canada. Захваљујући овом споразуму у завршној фази је слање четворо студената на ову високошколску институцију и то на период од шест мјесеци. Такође је потписан споразум сарадњи са Универзитетом EDUCONS из Новог Сада, Алфа БК Универзитетом, Београд; Независним универзитетом, Бања Лука; Академијом за пословну економију, Чачак.

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:

III

5. Људски потенцијала (5.1, 5.2, 5.3, 5.4)

5.1. Број компетентног академског (наставници и сарадници) и неакадемског особља за квалитетну реализацију студијског програма је у складу са одговарајућим актом надлежне образовне власти која прописује критеријуме за лиценцирање.

5.2 Високошколска установа има дефинисану политику управљања људским потенцијалима са јасним и транспарентним критеријумима за запошљавање академског особља, задужењима, оптерећењем и одговорностима, критеријумима за професионални развој, напредовање и стручно усавршавање академског особља и механизме за праћење рада академског особља са мјерама за унапређење

5.3 Академско особље је посвећено истраживачком, односно научно-истраживачком и умјетничком раду, посебно кроз међународне научно-истраживачке пројекте, те заједничке активности ментора и студента на изналагању грантова или стипендија.

5.4 Административном и помоћном особљу је омогућено усавршавање кроз учешће на обукама, посебно у вези информатичких система и система управљања

Препоруке из Извјештаја о екстерној евалуацији студијског програма:

- Приликом избора у звања поред навођења научне области и поља, обавезно навести и одређену Ужу научну област (УНО), за коју се наставници и сарадници бирају! Предмети које ће наставник изводити могу бити наведени након навођења УНО, али не могу излазити изван те УНО.
- Све досадашње изборе у звања усагласити са Законом на начин да се наведу УНО на које су наставници изабрани!
- Хитно расписати конкурс за пријем у пуни радни однос најмање три (3) асистента који ће преузети дио наставних обавеза (извођење вјежби), а како би се растеретили постојећи наставници те увела пракса нормалног напредовања кроз академска звања, што је једина гаранција дугорочног опстанка било које високошколске институције.
- Хитно расписати конкурс и примити у пуни радни однос најмање три (3) наставника који ће изводити наставу на овом СП или превести бар двоје постојећих наставника из непотпуног и допунског радног односа у пуни радни однос.

Реализација:

- Установа је поступила по препоруци Комисије, те су конкурси за изборе у звања почели да се објављују у тиражнијим дневним новинама у БиХ (конкретно у „ЕвроБлицу“) за разлику од претходног периода када су објављивани у мало познатим новинама „Козарски вијесник“.
- Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да су ранија рјешења о изборима у звања усаглашена са Законом о високом образовању на начин да су допуњена са УНО на које су наставници изабрани (раније су били наведени само предмети, али не и УНО).
- Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да је број наставника у пуном радном односу на СП Економија повећан за три, колико је и тражено. Ово је помогло да дође до значајног растерећења наставника чије је оптерећење раније било близу или чак преко максималог дозвољеног.
- Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да је у Плану развоја људских ресурса јасно (кроз индикаторе) квантификована динамика запошљавања/одласка у пензију и напредовање кроз звања у средњем року (3-6 година).

Слабе стране:

- Иако је број наставника у односу на ситуацију од прије годину дана значајно повећан уочљиве су одређене нејасноће и нелогичности повезане са овим процесом. За почетак, ВУБ је сачинио Извјештај о испуњености писма очекивања и доставио га Агенцији 7. октобра 2021. док су са свом тројицом наставника уговори о раду закључени у децембру исте године. Додуше, будући да није прошао рок од годину дана за испуњавање препорука из Писма очекивања (тај рок истиче тек у априлу 2022.), и ово накнадно испуњавање препорука је легално и добродошло. Затим, сва три наставника су примљена на исту или бар сродне УНО (Менаџменти/Старегијски менаџмент) упркос чињеници да је ВУБ и раније имао неколико наставника на истој овој УНО, те да на многим УНО нема нити једног наставника у пуном радном односу. Затим, због ступања на снагу новог Закона о високом образовању (прецизније члана 79. овог закона) ВУБ је заиста био спријечен да распише конкурсе за пријем нових наставника, како је Комисије захтијевала. У таквој ситуацији ВУБ се, према објашњењу Секретара ВУБ-а, обратио неколицини партнерских универзитета да за потребе ВУБ-а распишу конкурсе и проведу процедуру избора у звање. Ипак, ово не може да објасни како су ове институције за потребе ВУБ-а могле да проведу неке процедуре избора у звање, када се ради о конкурсима започетим прије ступања на снагу новог Закона о високом образовању. Конкретно, у случају Драгана Ђурановићу који је у марту 2020. Изабран у звање на Универзитету ПИМ, не ради се о расписивању новог конкурса за избор у звање на замолбу ВУБ-а, већ о превођењу у пуни радни однос наставника који је одраније имао избор у звање и радни однос на другој високошколској установи. Образложење Секретара ВУБ је да је ово учињено на основу члана 100. Закона о високом образовању, који се уобичајно односи на ангажовање гостујућих професора (у хонорарном и допунском радном односу).
- Комисија примјећује да наставници који су одраније стекли наставна звања на ВУБ-у (предавач и професор више школе) настављају и даље да предају студентима, иако је чланом 79., став 5. Закона о високом образовању предвиђено да на академским студијама, а сви студијски програми на ВУБ-у су лиценцирани као академски, могу само да предају само наставници у научно-наставним звањима.
- За бар једног наставника (проф. Марка Милошевића) постоје снажне индикације (на основу изјаве поменутог) да се ради о наставнику у двојном радном односу, мада Комисија нема начина да провјери тачност ове индикације.
- Од ВУБ-а је тражено да прими најмање три (3) асистената у пуни радни однос на УНО везане за економију. Међутим, примљен је свега један асистент (Милена Бакмаз). Додатну нејасноћу уноси чињеница да је и тај један асистент, по слову Закона, биран у сарадничка звања на период од четири (4) године, док је са њим закључен уговор о раду на свега једну (1) годину упркос чињеници да се ради о држављанки Републике Српске и то са пребивалиштем на Сокоцу (гдје је и сједиште установе). Посебну тежину овом проблему даје чињеница да је пријем асистената била препорука Комисије за екстерну евалуацију још приликом претходног циклуса акредитације (2013.), али је ВУБ следећу акредитацију дочекао са свега једним асистентом у пуном радном односу!

Препоруке за унапређење:

- Број наставника у пуном радном ангажованих на овом СП не би смио у будућности бити смањиван у односу на достигнути ниво.
- Водити рачуна да се приликом пријема нових наставника не понавља ситуација према којој је велика већина истих само са једног УНО (Менаџмент) док многе друге области нису покривене

властитим кадром.

- За проф. Марка Милошевића, те друге наставнике са пребивалиштем изван БиХ испитати да ли се налази у двојном радном односу
- Број асистената у пуном радном односу хитно повећати са садашњих један (1) на три (3) како је то Комисија првобитно препоручила, те не смањивати тај број испод три док год овај студијски програм постоји.

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:

III

6. Ресурси и финансирање (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5)

6.1 Ресурси за извођење студијског програма који у складу са Препорукама Агенције о критеријумима за лиценцирање високошколских установа и студијских програма у БиХ и одговарајућим актом надлежне образовне власти која прописује критеријуме за лиценцирање су довољни и доступни студентима.

6.2 Обавезна и специфична потребна опрема за извођење студијског програма/предмета према захтјевима научне области/уже научне области је доступна. Високошколска установа, обезбјеђује обавезну и допунску литературу за сваки поједини предмет која по садржају подржава реализацију предмета.

6.3 Високошколска установа чини доступним студентима и академском особљу довољан број компјутерских просторија са приступом интернету и библиотеку с адекватном просторијом за читање, претраживачима и научним и другим базама података.

6.4 Високошколска установа прати реализацију плана улагања у физичке ресурсе и опрему за научно-истраживачки рад и наставно-образовну дјелатност

6.5 Високошколска установа обезбјеђује кроз уговорне односе са другим високошколским установама и истраживачким центрима могућност кориштења њихових ресурса

Препоруке из Извјештаја о екстерној евалуацији студијског програма:

- За потребе библиотеке набавити новију литературу за све предмете, на начин да сваки наставник за предмет који предаје предложи адекватну литературу.
- Створити услове студентима да користе читаоницу, повезану са библиотеком.
- Претплатити се на неку од база научних радова.
- Прибавити анти-плагијат софтвер и увести обавезу да сви завршни радови буду предмет провере кориштењем овог софтвера.

Реализација:

- Установа је поступила по препоруци Комисије, те је у току 2021. регистрован властити центар за издавачку дјелатност, те издат први властити уџбеник (уџбеник Приведног права, аутора проф. др Мирослава Милосављевића и проф. др Јелене Милосављевић Ников).
- Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да је приступила адаптацији простора чиме је повећан број наставничких кабинета на 10, те су на вратима кабинета јасно истакнута обавјештења о терминима за консултације за сев наставнике (и „домаће“ и „гостујуће“) што раније није био случај.
- Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да је за потребе библиотеке

<p>набављено 170 нових наслова.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да је пронађен простор за читаоницу, повезан са библиотеком. Овај простор је чак опремљен рачунаром са приступом некој од пакета из понуде EBSCO базе научних радова. - Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да је набавила анти-плагијат софтвер. - Установа је запослила особу у пуни радни однос на позицију библиотекара. - Установа је поступила по препоруци Комисије на начин да је омогућила и потакла рад Алумни асоцијације и њихово активно укључивање у рад органа Високе школе. 				
<p>Слабе стране:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Генерално доста низак академски ниво институције се види у „ситницама“ као што је достављени списак од 170 новонабављених наслова при чему ни за један од њих није наведен издавач. -Установа није доказала да је по препоруци Комисије приступила извођењу још неких анализа у оквиру осигурања квалитета као што су анализа пролазности, напредовања, просјечне, највише, најниже оцјене итд. - Установа није увела новији информациони систем који би омогућио менаџменту Високе школе да дође до квалитетнијих информација, те како би се унаприједио рад студентске и осталих служби. 				
НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:			III	

Препорука за акредитацију

Након увида у комплетну достављену документацију, посјете високошколској установи дана 27.12.2021. године и анализе свих докумената, процедура и начина функционисања високошколске установе Комисија је већином гласова (3 на према 1) утврдила сљедећи ниво испуњености захтјева стандарда и критеријума:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	
Економија и пословање, први циклус	
КРИТЕРИЈУМИ	НИВО ИСПУЊЕНОСТИ
2. Креирање и усвајање студијских програма	III
4. Упис и напредовање студената, признавање и сертификавање	III
5. Људски потенцијали	III
6. Ресурси и финансирање	III

Издвојено мишљење

Своје издвојене мишљење, према коме СП Економија и пословање по критеријуму 5. (Људски потенцијали) и даље заслужује оцјену II (дјелимично испуњен), те да је на основу тога Агенцији требало дати препоруку да изда Рјешење о одбијању акредитације студијског програма Економија и пословање, дао је Предсједник Комисије проф. др Марко Ђого.

На основу укупне оцјене квалитета, Комисија даје препоруку Агенцији за високо образовање Републике Српске да, у складу са Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма, изда рјешење о акредитацији студијског програма Економија и пословање Високе школе за услужни бизнис Источно Сарајево-Соколац.

Чланови комисије:

Проф. др Марко Ђого

Проф. др Милица Костић-Станковић

Сања Хајдуков, ма, члан

Озрен Тришић, ма, члан
